

Laat ons nu ten andere ook overdenken...t/m in de hof uitgedrukt heeft.

1 Gedenken 2 gedragen 3 gezonken 4 gezonden

Gemeente,

We staan aan het begin van het tweede hoofddeel van het avondmaalsformulier. Zoals we weten begon het formulier met een gedeelte uit de Bijbel, I Corinthe 11: 23-29. En uit dat Schriftgedeelte werden twee dingen afgeleid. Ten eerste dat ieder zich voorafgaand aan het Heilig Avondmaal heeft te beproeven. Dat staat ook letterlijk in I Corinthe 11 en dat heeft het formulier eerst opgepakt en uitgewerkt. Maar uit dat gedeelte van I Corinthe blijkt nog een tweede punt: namelijk dat het Heilig Avondmaal gehouden dient te worden tot Zijn gedachtenis. 'Doet dat tot Mijn gedachtenis' zei Jezus immers Zelf. En dat gaat het formulier nu verder uitwerken. En dat woord komt weer terug aan de tafel want dan klinkt het altijd bij brood en beker: neemt, eet/drinkt, gedenkt en gelooft. Gedenkt. Gedachtenis. Dus dat gedenken is ook precies waartoe we worden opgeroepen aan de tafel.

1 gedenken

Wat is dat dan? Hem gedenken? Twee lijnen willen we daarover trekken. De eerste is die van een gedicht dat het zo zegt:

“Op de heuvel Golgotha
Staat een kruispaal opgeheven
Als ik daarheen de ogen sla
Wordt mij al mijn schuld vergeven
Onder de ijz' ren nagelpunt
die Uw voeten houdt gebonden
zij een plaatsje mij vergund
waar 'k mag treuren om mijn zonden.”

Hem gedenken. Dat is een zaak van geloof. Daar zijn ogen van geloof voor nodig. Hebben we die? Daar kun je op twee manieren mee omgaan? Of mijn ogen goed zijn. Dan kan ik naar het oogziekenhuis zijn en mijn ogen laten onderzoeken. Dat is op zijn tijd nuttig en nodig. Ze kijken in mijn ogen en testen of mijn ogen goed zijn. Je kunt ook zeggen: zie je daar in de verte die boom staan? Als je dan zegt, ja, die zie ik, nou dan zijn je ogen echt wel goed. Als je helder ziet, zijn je ogen goed. Ogen van geloof. Het is nodig op zijn tijd om dat te laten onderzoeken door de Heere, zelfbeproeving. Maar het is op zijn tijd ook goed om te zeggen: zie je die kruispaal? Zie je Hem daaraan hangen? Zie je de vergeving in Hem? De liefde Gods in Hem? Zou je daar wel willen treuren om je zonden? Nou, als dat zo is, dan heb je ogen van geloof. Wie ziet heeft ogen. Wie Jezus ziet aan het kruis tot vergeving en verootmoediging, die heeft ogen

van geloof. Zeker weten, echt waar.

We trekken nog een tweede lijn over het gedenken van Christus. Er komt eerst een stukje in het formulier over het Heilig Avondmaal als teken: teken van Jezus lijden en sterven. Tot verdieping van het geloof. Daarna komt er een stukje over het Heilig Avondmaal als zegel, namelijk opdat wij vast zouden geloven, tot verzekering van het geloof. Maar eerst dus brood en wijn als teken, tekening, van Jezus lijden. En wat is dan dat gedenken?

Nou, dan nemen we een voorbeeld van vroeger. Vroeger in tijden van grote armoede in Nederland, begin vorige eeuw. Dan gingen mensen uit heel Nederland turf steken in Drenthe. Dan gingen mannen voor maanden van huis, om in Drenthe turf te steken en geld te verdienen. En lieten vrouw en gezin achter als ze dat mochten hebben. Zo ook een jongeman die verloofd was. Die gedreven door armoede ook naar Drenthe ging en moest. Maar voor hij wegging gaf hij zijn verloofde een gouden ring. Hier, met mijn laatste geld gekocht. Ik heb maar één paar kleren meer over, 'k heb alles verkocht om je dit als aandenken te geven. Als die jongeman dan maanden weg is in Drenthe, pakt zijn verloofde die ring en ze denkt: als hij toen zoveel voor me over heeft gehad, zal hij me ook nu niet vergeten. Zal hij ook straks terugkeren en me tot zijn bruid nemen om te trouwen. Dat hij me toen dit gaf, dat houdt in dat hij nu aan me denken zal en eens me zal trouwen.

Kijk, het Heilig Avondmaal. Voor de bruid van Christus. Dan mag de bruid Hem gedenken: brood en wijn heeft Hij achtergelaten ten koste van Zijn lichaam en bloed. Dat gaf Hij toen voor mij. Toen, op aarde in Zijn lijden en sterven. Als Hij toen zoveel voor mij over had, dan zal Hij ook nu vast nog aan mij denken. Nu Hij bij Zijn vader is voor ons pleiten, voor ons bidden, ons beschermen en zegenen. En dan zal Hij straks komen om ons tot Zich te nemen en eeuwig bruiloft te houden met ons. Als Hij toen zoveel voor ons overhad, zal Hij nu aan ons denken, zal Hij eens komen en ons tot Zich nemen in eeuwigheid. Vast en zeker. Toen – nu – straks. Gegarandeerd. Dat is: Hem gedenken! Zodat je bevestigd word in het vertrouwen voor nu en voor straks. Zo is het gedenken van Christus inderdaad tot versterking van het geloof. Als wij dit Heilig Avondmaal houden tot Zijn gedachtenis dan zal het geloof daardoor versterkt worden. En om het geloof te laten versterken is het nodig het Heilig Avondmaal te houden tot Zijn gedachtenis.

2 gedragen

Maar aldus wij Hem daarbij gedenken. Dan doet het formulier twee dingen. Eerst wordt een dieptepeiling gedaan naar Jezus lijden. Dat hopen we vanavond verder te zien. En daarna een soort lengtedoorsnede van verschillende momenten op de lijdensweg, gebonden, smaadheden geleden, veroordeeld, aan het kruis genageld, van God verlaten en gestorven.

Maar eerst dus de dieptepeiling. De toorn Gods gedragen en de gehoorzaamheid en gerechtigheid van de wet vervuld. In alle lijdensmomenten van de Heere Jezus vond dit plaats:

De toorn Gods voor ons gedragen. Het waren ten diepste geen mensen die Hem pijnigden en smarten aandeden. Het was God. God, Die toornig is over onze zonden. Omdat door onze zonden Zijn Naam, Zijn recht, Zijn werk dat zeer goed is, wordt aangetast en aangevallen. Dan komt er toorn, heilige toorn. Die in de Bijbel vergeleken wordt met bliksem en onweer. Om de kracht en felheid daarvan aan te geven. Dat is een toorn Gods, waaronder wij eeuwig hadden moeten verzinken. Eeuwig. Zonder eind wegzinken. Zonder ooit de bodem of het eind ervan te bereiken. Want goddelijke toorn kan niet menselijk weggedragen worden. Een mens kan niet bevatten wat Goddelijk is. Aan heerlijkheid niet, maar ook aan toorn niet. De menselijke vingerhoed blijft altijd overlopen en kan nooit opvangen wat er in God is. Toorn om eeuwig onder te verzinken. Hadden moeten. Hoort u dat? Hadden moeten. Moeten, dat is kijken in de diepte van de vulkaan van Gods toorn en rillen en beven. Moeten. Maar dan: hadden moeten. Maar het zal niet gebeuren. Nooit meer gebeuren. Ervan verlost. Wij hadden eeuwig moeten verzinken maar Hij heeft gedragen van begin tot eind van Zijn leven. Steeds zwaarder drukte die last op Hem.

Eerst houdt God die plaat nog wat omhoog, maar dan laat Hij hem steeds verder los zodat hij helemaal drukt en valt op Hem. had gemoeten, maar nu nooit meer!

En de gehoorzaamheid en gerechtigheid der Goddelijke wet voor ons vervuld. Gehoorzaamheid tot het einde. Om Gods wil te doen. Gods wil van de wet te houden en de vloek van de wet te dragen. Om zo vrede en zaligheid te verwerven. Geen moment heeft Hij ervan afgezien, aan verzoeking toegegeven. Maar recht toe recht aan tot in de dood aan het kruis toe. Hij droeg Gods toorn, Hij vervulde de gehoorzaamheid. Dat is als kruis en munt: twee kanten van de munt van plaatsvervanging. Hij betaalt onze schuld én Hij verwerft nieuw kapitaal. Hij doet ons de vuile kleren uit én Hij trekt ons witte kleren aan. Hij draagt de straf weg én Hij schenkt het heil ervoor terug.

Doet dat tot Zijn gedachtenis. In de voorbereidingsweek en bij brood en beker. Zie op Jezus in Zijn lijden.

“Op de heuvel Golgotha

Staat een kruispaal opgeheven

Als ik daarheen de ogen sla

Wordt mij al mijn schuld vergeven

Onder de ijz'eren nagelpunt

die Uw voeten houdt gebonden

zij een plaatsje mij vergund

waar 'k mag treuren om mijn zonden.”

Als Hij toen zoveel voor mij overhad, de toorn Gods droeg waaronder ik eeuwig had moeten verzinken en de gehoorzaamheid volbracht, dan zal Hij mij ook nu niet vergeten, dan leeft Hij voor mij bij de Vader, pleitend, biddend, beschermend, zegenend. Dan ben ik nu geen moment uit Zijn gedachten, dan zal Hij straks komen en mij opnemen in de eeuwige bruiloft. Hij kan en zal mij niet vergeten, voor wie Hij zoveel heeft gedaan.

Tegelijk wordt Hij ons zo verkondigd. Hij droeg de last van Gods toorn en vervulde de eis van Gods wet. En daarom staat Hij ons te nodigen: breng uw last en eis tot Mij. Want de last ligt op onze schouders en de eis komt naar ons toe. De last van Gods toorn en de eis van Gods wet. Je kunt die een beetje afschudden en naast je neerleggen. Zoals je een sanctie, bekeuring van het verkeer naast je neer kunt leggen en op kunt ruimen. Maar helpt dat? Nee, je kan er je wel makkelijk van afmaken, maar die eis blijft. Je krijgt een aanmaning en nog één. Jij kunt hem wel afschudden en er geen punt van maken, maar daarmee ben je er niet vanaf. De eis blijft, de last blijft. God zend aanmaningen in elke preek. Betaal, voldoe. Je kunt blijven proberen het zelf te voldoen. Blijven proberen de last minder te maken of de eis te voldoen. Maar telkens blijkt: de last is te zwaar, de eis is te hoog. Nooit, nooit al krijg je 100 levens kun je hem volbrengen. Kun je hem dan nergens kwijt? Moet je er dan altijd onder blijven lopen? Daar is Hij, Borg en Middelaar. Breng de last te zwaar is en de eis die te hoog is bij Mij. Ik neem ze over, Ik draag ze weg, Ik volbreng ze. En de rechte voorbereiding komt bij Hem terecht. Dat is de juiste voorbereiding: met de last die te zwaar is, de eis die te hoog is bij Hem terechtkomen. En zo aan Zijn tafel gaan om te gedenken. Tot Zijn gedachtenis. Kennen we dat? Anders is er voor ons geen plaats aan Zijn tafel.

3 gerzonken

Die dieptepeiling wordt nog wat verder gedaan. Jezus droeg de last van Gods toorn en vervulde de Goddelijke wet, voornamelijk toen Hem het bloedige zweet in de hof werd uitgedrukt. Gethsemané. Jezus kruipt over de grond van de hof, een worm, geen man. De Evangelien beschrijven het als volgt met de woorden dat Hij zeer beangst en ten dode toe bedreefd begon te worden. Zeer beangst. Hij zag de toorn Gods voor Zich, Hij zag eigenlijk de open vulkaan van de hel voor Zich. Naar beneden zei God. Dieper, dieper de hel in. Kun je je indenken dat je vlees en bloed dan zeer beangst wordt? De verlorenen in de hel weten wat het is en als je hier op aarde enorm wordt aangevochten en de duivel je alleen zicht op hel overlaat dan besef je er iets van.

En:ten dode toe bedreefd. Uit de letterlijke woorden blijkt dat Jezus aan Psalm 42 denkt. Zijn ziel dorst en schreeuwt naar God. Maar Hij voelt, Ik moet van Mijn Vader weg. Mijn Vader zal Zich helemaal terugtrekken. Maar heimwee vervult Zijn hart. Hij is zo gehecht aan Zijn Vader, Hij hangt zo aan Hem, Hij kan Hem niet missen. Heimwee tot de dood toe. Vader, o Vader, moet ik U missen?

En hoe kwam dat? Door de last van onze zonden en de toorn Gods. Omdat ik zondig slaat de Vader Hem, omdat ik zondig duwt de Vader Hem dieper de hel in. Elke zonde van mij is een bliksemschicht die op de Zoon neerkomt.

Doet dat tot Zijn gedachtenis. In de voorbereidingsweek en bij brood en beker. Zie op Jezus in Zijn lijden.

“Op de heuvel Golgotha
Staat een kruispaal opgeheven
Als ik daarheen de ogen sla
Wordt mij al mijn schuld vergeven
Onder de ijz’ren nagelpunt
die Uw voeten houdt gebonden
zij een plaatsje mij vergund
waar ‘k mag treuren om mijn zonden.”

Als Hij toen zoveel voor mij overhad, de toorn Gods droeg waaronder ik eeuwig had moeten verzinken en de gehoorzaamheid volbracht, dan zal Hij mij ook nu niet vergeten, dan leeft Hij voor mij bij de Vader, pleitend, biddend, beschermend, zegenend. Dan ben ik nu geen moment uit Zijn gedachten, dan zal Hij straks komen en mij opnemen in de eeuwige bruiloft. Hij kan en zal mij niet vergeten, voor wie Hij zoveel heeft gedaan.

Hebt u dat nooit gehad? Dat angst voor de toorn Gods op u viel en in u kwam? Dat heimwee naar God u overviel? Is dat niet de kant waar de

Heilige Geest heen werkt in de voorbereidingsweek? Dat je iets van Gods toorn gaat vrezen en dat heimwee naar God in je hart gaat schreeuwen. O HEERE, moet ik die kant op? Die kant van Uw toorn en van U weg? O HEERE, nee, nee. Ik kan U niet missen, al moet ik U missen. Daar ontmoet Jezus u. Daar kruist Hij uw pad. En waar Hij uw pad kruist, zegt Hij: Ik zal verder gaan, verder, al maar verder van God weg en Zijn toorn in. En u mag terug, terug naar de Vader, terug naar Zijn tafel, terug naar God voor eeuwig.

4 gezonden

Hem gedenken als Degene Die de toorn Gods gedragen heeft, de gehoorzaamheid volbracht heeft, onder de last van onze zonden en Gods toorn in Gethsemané kwam. Hoe is dat gekomen? Hoe is dat zover gekomen? Is dat gebeurd omdat mensen Hem niet moesten, Hem mishandeld hebben, Hem ter dood veroordeeld? Er zijn er wat geweest die zich tegen Hem keerden. Maar is dat de diepste oorzaak? Nee, die ligt dieper. We sloegen het begin nog over: dat wij volkomen in onze harten zullen vertrouwen dat onze Heere Jezus Christus door de Vader in de wereld is gezonden en ons vlees en bloed heeft aangenomen. Daarom is het gebeurd! De Vader zond Hem. Zoals beloofd in het Oude Testament. Zoals voorgenomen in Zijn eeuwige raad. De Vader zond Zijn Zoon daarvoor naar de wereld. Wonder!

Ooit stonden ouders bij het graf van hun kind. Vol verdriet en pijn. En toen ze daar stonden overstelpt van verdriet, toen, zei de vader later, toen dacht ik eraan: alzo lief had God de wereld dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft. Wij moeten ons kind afstaan aan de dood. God de Vader geeft Hem in de dood. Onvoorstelbaar. En geeft Hem niet in de dood, maar in de hel. Daarvoor zend de Vader Zijn geliefde Zoon. En de andere zijde is:

En de Zoon heeft vlees en bloed aangenomen. De Zoon wilde het: Ik kom o Vader om Uw wil te doen. Hij wilde het ook. Hij nam vlees en bloed aan om angst en heimwee te kunnen krijgen en te kunnen lijden.

De Vader en de Zoon wilden het! In Uw wil ligt het vast. Mijn zaligheid. U zond, U kwam, U droeg en volbracht, U kocht, U won me in. U bent niet voor mij gestorven omdat ik geloof, maar ik geloof omdat U voor mij gestorven bent. En mij kocht, mij had gekregen van de Vader, en U voor mij liet zenden, voor mij droeg en volbracht, voor mij bloedig zweette onder mijn zonden en de toorn van de Vader.

Doet dat tot Zijn gedachtenis. In de voorbereidingsweek en bij brood en beker. Zie op Jezus in Zijn lijden.

“Op de heuvel Golgotha
Staat een kruispaal opgeheven
Als ik daarheen de ogen sla
Wordt mij al mijn schuld vergeven
Onder de ijz’ren nagelpunt
die Uw voeten houdt gebonden
zij een plaatsje mij vergund
waar ‘k mag treuren om mijn zonden.”

Als Hij toen zoveel voor mij overhad, de toorn Gods droeg waaronder ik eeuwig had moeten verzinken en de gehoorzaamheid volbracht, dan zal Hij mij ook nu niet vergeten, dan leeft Hij voor mij bij de Vader, pleitend, biddend, beschermend, zegenend. Dan ben ik nu geen moment uit Zijn gedachten, dan zal Hij straks komen en mij opnemen in de eeuwige bruiloft. Hij kan en zal mij niet vergeten, voor wie Hij zoveel heeft gedaan.

Dat is zoveel en zo rijk. Nooit kan ik dat bevatten en opvangen. Het is als het zonlicht. Dat is zo groot en weids. Een bloem kan nooit alle zonlicht opvangen, er schijnt meer naast dan op en in. De bloemkelk is te klein om al het zonlicht op te vangen. Maar hoe meer de bloemkelk zicht richt op de zon hoe verder hij opengaat en hoe meer hij opvangt. Het geloof is te klein om het volle zonlicht van Gods heil op te vangen. Maar ziende op Hem mag het geloof vergroot worden. En hoe meer het op mag vangen van Gods heil. En nog steeds schijnt het meeste ernaast. Is er nog zoveel meer en rijker te ontvangen en te genieten van Hem.

God geve ons een gezegende avondmaalszondag.

Amen